

Naročnina lista: --
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . 5.—
 Četrt leta . . . 2:50
 Mesečno . . . 1.—
Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . 15.—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vira
 od 6redne petitvrste pri
 večkratnih oznanilih velik
 --- popust. ---
 „Straža“ izhaja v pon-
 deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Heroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Boji na vseh frontah.

V Bukovini naše čete priporile prehod čez Moldavo. — Angleži vdrli v vas Hardecourt. — Italijanski napadi povsod odbiti. — V Albaniji artilerijski boji. — Notranje težave v Grčiji.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 9. julija.

Uradno se razglša:

Rusko bojišče.

V Bukovini so si naše čete, na čelu jim 13 zakodno-gališki pešpolk, izsilile prehod čez reko Moldavo pri Breazi.

Južno-zahodno od Kolomeje se približujejo ruski oddelki iz smeri Mikuliczyn.

Sicer ni vzhodni Galiciji pri neizpremenjenem položaju nobenih posebnih dogodkov.

V Voliniji in pri Stobyhvi ob reki Stohod so bili ruski sunki odbiti. Severno-vzhodno od Baranoviči so se sunki močnih ruskih napadalni čet vnovič izjalovili.

Naši zrakoplovci so metali bombe severno-zahodno od trdnjave Dubno na skupino pristav, v katerih se je nahajal, kakor je dokazano, samo štab ruskega armadnega zbora. Na ogroževanih hišah je sovražnik takoj razobesil ženevsko zastavo.

Italijansko bojišče.

Topovski ogenj ob soški fronti se nadaljuje. V večernih urah so Italijani hudo obstreljevali Gorico in Renče. V Renčah si je izbrala sovražna artilerija kot glavni cilj razločno označeno vojaško bolnišnico. Manjša italijanska napadna podvzvetja proti goriskemu območju in proti grebenu vzhodno od Tržiča so se izjalovila. Ponoči je oddelek naših morskih letal metal bombe na Pierris, Sv. Kanecjan, Bestigno in Adria-delavnice.

Naša fronta južno od doline Sugana se je nahajala v močnem artilerijskem ognju. Do infanterijskih bojev ni prišlo večeraj na tem ozemlju.

Balkansko bojišče.

Ob spodnjem toku reke Bojuze je nekaj dni zopet živahnejše artilerijsko delovanje, na nekaterih mestih ogenj iz težkih topov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 9. julija.

Francosko bojišče.

Severno od Somme so se angleški napadi nadaljevali. Vsi napadi so bili na fronti Ovillers-Gozd pri kraju Mammetz, kakor tudi na obeh straneh kraja Hardecourt zelo krvavo odbiti. Proti gozdiču pri kraju Trones je sovražnik šestkrat brezuspešno nasakoval. Posrečilo pa se mu je, da je vdril v vas Hardecourt. Južno od Somme so Francozi svoj artilerijski ogenj pomnožili do največje srditosti. Delni sunki so se jim izjalovili. Na ostali fronti so se vršili živahni ognjeni boji. Vzhodno od kraja Krenetiers v gozdu pri Appremontu in zahodno od Markircha smo vjeli nekaj mož.

Rusko bojišče.

Armadna skupina generalnega maršala prince Leopolda bavarskega. Rusi so večkrat ponovili svoje močne napade proti našim, prejšnji dan imenovanim delom fronte, ki pa so se zopet pod velikimi izgubami ponesrečili. V zadnjih dneh je bilo vjetih: 2 častnika in 621 mož.

Pri armadni skupini generala pl. Linsingena so bili sovražni sunki na več mestih brez-

uspešni. Na ruske čete, ki so pri kraju Molodečno stale pripravljene za odhod, so naši izdatno metali bombe.

Balkansko bojišče.

Nič novega.

Ofenziva pred Solunom?

Petrogradski brzojavni urad je prejel iz Soluna brzojavko, ki pravi, da se vrše na bojni črti pred Solunom trdovratni spopadi, čeprav samo krajevnega značaja. Delovanje sovražnih letal je skrajno živahno. Obojestransko artilerijsko obstreljevanje se nadaljuje. Potrjuje se, da so Bolgari prekoračili reko Nestos. List „Temps“ poroča, da je bolgarski ogenj iz zelo težkih topov, ki so očitvidno nemškega izvora, skrajno hud. Vendar se pa ovira izvanredna vročina resnejša podvzvetja. Bolgarski zrakoplovci so zelo delavni in so se dosedaj kljub hudemu zasledovanju še vselej vrnili nepoškodovani. Listu „Novoje Vremja“ se poroča iz Bukarešte, da niso bili odnošaji med Bolgarijo in Grčijo še nikdar poprej tako prisrčni, kakor ravno sedaj, ker postopa četverosporazum tako energično proti Grčiji.

Nova ministrska kriza na Grškem.

Iz Berna se dne 8. julija uradno poroča: Francoski listi so dobili iz Aten posebno poročilo, da se pričakuje odstop Zaimisovega ministrstva. Zaimis je s svojim ministrstvom radi dogodkov v Solunu v zelo mučnem položaju, posebno radi kraljevega dovoljenja o ustanovitvi zvez rezervistov, kojih ustanovitev je, kakor smatra četverosporazum, naperjena proti njemu in proti svobodi volitev.

Mir meseca oktobra.

Švicarski brzojavni poročevalni urad javlja, da je v velikem mestnem svetu v Curihu staval mestni svetnik Hartmann predlog, naj se razprava o vprašanju gospodarskega položaja črta z dnevnega reda, ker je po njegovem mnenju z vso gotovostjo pričakovati, da bo svetovna vojska do meseca oktobra 1916 končana.

Odločilni tedni.

„Giornale d'Italia“ pravi, da hitimo proti odločitvi sedanje svetovne vojske. Prihodnjih šest tednov bodo najbolj kritični v sedanji velikanski svetovni borbi. Ura rešitve vseh spornih vprašanj je že odšla.

Še ena svetovna vojska.

Nemški in avstrijski listi poročajo, da je ruski general infanterije Skugarevski priobčil v listu „Ruskoje Slovo“ članek, ki je v marsikaterem oziru podučen. V članku je povedano, da ruski vojaški krogi ne pričakujejo zmage od sedanje, marveč od „bodoče vojne“? Članek Skugarevskega se glasi, kakor ga navaja dunajska „Reichspost“:

„Ne more se natančno napovedovati, kako se konča sedanja vojna. Pač si moremo prav dobro predstaviti sliko o bodoči vojni, ki bo sledila sedanji! Bodoča vojna pride toliko prej, kolikor manjši bo dosehek četverosporazuma v sedanji vojni. Če ne bo Nemčija končnoveljavno premagana, bo nova vojna v 10—20 letih neizogibna. Čas do tedaj bodo vse države porabljale za neprestano oboroževanja. Ta bodoča vojna bo strašnejša, nego je bila kdaj katera, in napram njej je sedanja prava otroška igra.

Kako armado bo tedaj mogla postaviti Rusija?

Po številkah Statističnega letnika za leto 1914 je 17% vseh prebivalcev Rusije med 20. in 45. letom moških. Izkušstvo te vojne je pokazalo, da se kličejo v vojno službo toliko mlajši ljudje — 17- do 19letni tvorijo 3% — kolikor tudi starejši — 40- do 50letni, ki tvorijo 4%. Ako se torej napno vse sile, more država poklicati pod orožje 25% skupnega prebivalstva. Ako odštejemo petino kot bolnih in nesposobnih, prihajamo do rezultata, da bodo bojne sile Rusije v bodoči vojni znašale 20% prebivalstva. V 10 letih bo imela Rusija več nego 200 milijonov, Nemčija pa še ne 100 milijonov prebivalcev. V Rusiji bo torej stalo pod orožjem nad 40, v Nemčiji še ne 20 milijonov. Za 40-milijonsko armado je potrebnih najmanj 300.000 častnikov. Da bi pa ustvarili zbor tolikih izvežbanih častnikov — to je nemogoče. Treba torej uvesti obvezno častništvo: vsi mladi ljudje, ki imajo — tudi če ne popolno — srednješolsko izobrazbo, naj bodo obvezani v častniško službo. Izključevati je le osebo nesposobne. V vse učilnice naj se uvedejo militaričnoznanski pripravljalni predmeti. Za službo v deželi (po tovarnah, v obrtih) je za deklice in vdove brez otrok uvesti ženska obvezna služba. Od 40milijonske armade bodo: 20—30 milijonov za infanterijsko, 1—2 milijona za kavalerijsko, 5 milijonov za artilerijsko službo, 1 milijon bo pionirjev in tehničnih specialnih čet in 5 milijonov za etapno službo. Cela armada mora razpolagati s 100.000 topovi, 1 milijonom strojnih pušk, 10.000 avtomobilov. Artilerijske municije mora biti ob izbruhu vojne pripravljene za najmanj 50 milijonov, infanterijske pa za 1 milijardo streliv.

V času miru mora Rusija vzdrževati vojsko 2 in pol do 3 milijonov mož, kar pomenja v proračunu okrog 1 milijardo na leto. Priprava bodoče vojne zahteva tako silno izrabljanje gospodarskih in finančnih moči dežele, da vojno ministrstvo samo ne zmore tega in treba ustanoviti „ministrstvo za vojaško pripravlanje“ kot „vojaško vrhovno oblast za gospodarstvo z zalogami.“

„Reichspost“ pripominja, da tukaj še le vidimo čisto kulturo militarizma. Iz teh izjavanj da govori duh, ki je potlačil Evropo v morje krvi.

No, na vsak način nam izjavljanja ruskega generala odpirajo strašen pogled v krvavo bodočnost. Tem bolj moramo želeti, da vojske centralnih vlasti obranijo Evropo pred tako usodo

Proti nepotrebnemu vznemirjanju.

Dunajska „Information“ piše med drugim: „Naravnost grešno početje je, ako nepoklicani reševalci države spravljajo v javno razpravo stvari, ki morajo v širokih krogih prebivalstva, posebno pa v taboru narodnosti — proti katerim so očitvidno naperjena — izzivati globoko segajoče vznemirjenje.“

Nato se naglaša v spisu, da državi treba pred vsem soglasja med duhovi brez razlike narodnosti. V interesu dobre stvari treba tiste kvaritelje razpoloženja zavrniti v pristojne meje. Potem nadaljuje: „Nedavno je bil v glasilu praškega kazina natisnjen neki „program“, ki je zahteval celo odpravo člena XIX. državnih temeljnih zakonov. Za božjo voljo, ali ni v krogu tistih mož, ki so odgovorni za take objave, nikogar, ki bi se zavedal vtisa, ki ga take hipne zahteve morajo napraviti pri vseh nemških narodih monarhije?! Ali res ni v nemškem taboru nikogar, ki bi bil tako bistroiden, da bi pojasnil drugim, da je sestav takih hujskarij tem nesmiselniji, ko ni prav nobene nade, da bi se take državnoopravne namere po narodnem samoveljiču mučenih klik mogle pretvoriti v dejstva. Zahteva se, naj bi se izvenustavnim potom ustvarila dovršena dejstva, s katerimi naj bi se potem ves svet kratkomalo sprijaznil. Ali res mislijo, da bi se taka gotova dejstva kar meni nič tebi nič sprejela, ko so političnopravno podlago izpremenila enemu delu na škodo? Ali mis-

lijo, da po vojni more nastati stanje, v katerem bi bilo dvojno narodno in državljansko pravo — eno za one, ki uživajo prednosti, a drugo za tiste, ki jih ne uživajo? Ali ni, da mora biti vsakemu človeku jasno na prvi pogled, da bi odreditvi zaželjenega načina sledili za petami najtežji pretresljaji in zmešnjave, ki bi jim potem sledil nedogleden boj vseh proti vsem?! Ali se zdi kateremu med mislečimi politiki možno, da more Avstrija — in zapomnimo si: nova Avstrija, izšla iz vojne — svojo bodočnost obremeniti z nevarnostmi takega boja v svoji notranjosti?!

C. kr. posredovanje dela za vojne invalide.

Invalide zopet vpeljati v pridobitno življenje — spada med one posebne naloge, ki so nastale za državno upravo vsled vojne in njenih socialnih in gospodarskih posledic. Izpeljava te naloge se razdeli sama od sebe v dve fazi, ki deloma gresta druga poleg druge, deloma pa sledi ena drugi: Naknadno zdravljenje, zdravljenje in šolanje oskrbujejo pod vodstvom ministrstva za notranje zadeve „Deželne komisije za vračajoče se bojovníke“, za preskrbo invalidov na njim primernih delavnih mestih in službah, je pa ustanovilo ministrstvo za notranje zadeve posebno panogo državne uprave, namreč „C. kr. posredovanje dela za vojne invalide.“ Za vojne invalide določena posredovalnica za delo pa ne more delovati na enak način, kot obstoječe posredovalnice za popolnoma delazmožne delavce ali občekoristne splošne posredovalnice za delo. Ne potrebuje samo, kakor zadnje, obsežnega pregleda čez delovni trg svojega delokroga, natančnega znanja tehnike za posredovanje dela in ozkega nepristranskega stika z organizacijami delodajalcev in delojemalcev, zahteva temveč tudi intenzivnega sodelovanja zdravnikov, kakor tudi tehnične znanosti in umetnosti. Vsled tega se je C. kr. posredovanje dela za vojne invalide v posameznih deželah, v kolikor tam že obstojajo javne posredovalnice za delo, naslonilo na slednje in le tam, kjer takih mest ni, so se ustanovile posebne C. kr. posredovalnice. S tem, da se je vpostavil v vsaki deželi kuratorij, obstoječ iz delodajalcev, delojemalcev in strokovnih učenjakov, se je dosegla potrebna zveza med C. kr. posredovanjem dela za vojne invalide in med krogi, ki so pri vprašanju teoretično in praktično interesirani. Tudi se je z uvedbo zdravniškega in tehničnega strokovnega posvetovanja pri vsaki C. kr. posredovalnici za delo za vojne invalide omogočilo, da se invalidu preskrbi ali v njegovem prejšnjem ali po možnosti v sorodnem delovnem poklicu mesto, ki odgovarja njegovim zmožnostim.

Kot nositelj C. kr. delavskega posredovanja deluje v vsaki deželi posebno deželno mesto C. kr. posredovanja dela za vojne invalide, ki obstoja poleg urada, ki mu je poverjeno poslovanje, iz že poprej omenjenega kuratorija in iz posebnega zapoda za posredovanje dela za vojne invalide. Ustanovitev okrajnih mest C. kr. posredovanja dela za vojne invalide v zvezi s posameznimi deželnimi mesti je v teku.

C. kr. posredovanje dela za vojne invalide se trudi, da z vednim stikom z delodajalci in z vojnimi invalidi, katerim naj se posreduje ali se je že posredovalo, zadosti vsem splošnim in posebnim željam, ki se stavijo nanje in da zadovolji tako delodajalca, s tem, da mu odkáže priučljive in delavne vojne invalide, kakor tudi vojne invalide, s tem, da jim preskrbi njim primerna in trajna delovna in službena mesta. Na ta način si skuša polagoma pridobiti zaupanje obeh delov, ki je za vsako delavsko posredovanje, naj se ustanovi od javne ali zasebne strani, edina podlaga za trajen uspeh. Že ima na svoji strani

hvalevredno in zaslužno sodelovanje vsega časopisja, ki se je, kakor v vseh drugih panogah vojnega skrbstva, tudi v tej postavilo v službo dobre stvari. Potrebuje pa še nujno vedno ožjega sika med delodajalci in invalidi, kateri le prebogostoma niso poučeni o obstoječi državni uredbi, ki posluje za oba dela popolnoma brezplačno. Vsi delodajalci, ki so voljni sodelovati pri patriotski in gospodarski nalogi, privedi vojne invalide v gospodarsko življenje, se torej nujno naprošajo, da naznanijo vojnim invalidom pridržana delavna in službena mesta, deželnim uradom C. kr. posredovanja dela za vojne invalide, vsi vojni invalidi pa se nujno vabijo, da se takoj javijo pri enem imenovanih uradov, da se jim nakaže kako delavsko mesto.

Doslej so bile vpostavljene med drugimi tudi sledeče poslovalnice C. kr. posredovanja dela za vojne invalide:

Štajersko: C. kr. posredovanje dela za vojne invalide, deželno mesto v Gradcu, Bürgergasse 2. Načelnik kuratorija: Dr. Ludwig Kranz, Vodja pisarne: Dr. Janez Schmidt. Posredovalnica: Gradec, Hofgasse 14. Načelnik: Ernest Rossbacher.

Kranjsko: C. kr. posredovanje dela za vojne invalide, deželno mesto v Ljubljani, C. kr. obrtna šola. Načelnik kuratorija: C. kr. vladni svetnik Ivan Šubic, ravnatelj C. kr. obrtne šole. Posredovalnica: Ljubljana, C. kr. obrtna šola.

Koroško: C. kr. posredovanje dela za vojne invalide, deželno mesto v Celovcu, deželna vlada. Uradni vodja: C. kr. obrtni nadzornik Maksimilijan Gängl pl. Ehrenwerth. Posredovalnica: Celovec, deželna vlada.

Rusko bojišče.

V Bukovini smo pričeli napadati in smo vrgli Ruse nekoliko nazaj, južnozahodno od Kolomeje. Rusi prodirajo proti karpatskemu prelazu Jablonica. Pred Stanislavom je rusko prodiranje ustavljeno. Ob Strypi in Koropiecu položaj nespremenjen. V Voliniji hudi boji. Pri Kolkiju smo se nekoliko umaknili pred rusko premočjo.

V Bukovini napadamo.

V Bukovini smo dne 7. julija v prostoru Jakoben—Kirlibaba pričeli napadati in smo vrgli po dobrovsem napadu Ruse v dolino gornje Moldave.

Pri Kirlibabi padlo 10.000 Rusov.

Iz Bukarešte, kjer so o razvoju bojev v Bukovini dobro poučeni, poročajo dne 7. julija: Srditi boji pri Kirlibabi (mestece ob sedmograški meji, zahodno od Kimpolunga) so se končali s težkim ruskim porazom. Sovražnik je izgubil več kot 10.000 mrtvih in ranjenih. Na tisoče mrličev je ležalo na bojišču, tako da se jih niti pokopati ni moglo. Del ranjencev so na 800 kmečkih vozovih in 120 tovornih avtomobilih spravili v mesto Radauc, odkoder jih bodo prepeljali v Besarabijo, ker so vse bolnišnice v Bukovini prenapolnjene. Boji ob sedmograški meji so bili zadnje dni izredno srditi. Nepokopani mrličji še sedaj okužujejo ozračje.

Naši domobranci ustavili ruski naval.

V prostoru med krajema Delatyn in Zadzavka (zahodno od Kolomeje) so alpski domobranci polki dne 6. julija v junaškem odporu številne ruske napade sijajno odbili in tako preprečili nadaljno rusko prodiranje proti zahodu. Odlično vlogo so v teh bojih igrali slovenski domobranci.

Med Dnjestrom in Prutom osem ruskih armadnih zborov.

Rusko armadno vodstvo je poveljniku ruske armade, ki prodira v prostoru med rekama Prut in Dnjestr, dalo na razpolago osem armadnih zborov. Na kratki bojni črti od Dnjestra do rumunske meje ima general Lešieky na razpolago pol milijona mož.

Ob Styru.

Severno od kraja Kolki ob Styru se je sovražnik navalil zadnje dni z velikansko silo na naše postojanke. Naši so se imeli boriti s tri- do štirikratno sovražno premočjo. Prednje črte so že bile v nevarnosti, da jih Rusi obkolijo. Radi tega smo se umaknili na severni breg Styra.

Rusi izgubili 127 zrakoplovov.

Berolinski „Lokalanzeiger“ poroča, da so Rusi od začetka ofenzive, to je tekom enega meseca, izgubili 127 letal. Večina letalcev, ki so bili skoro sami Angleži in Francozi, so pri svojih ponesrečenih poletih našli smrt.

Radi Carigrada.

List „Messaggero“ poroča, da je bivši ruski minister Miljukov izjavil njegovemu sodrniku, da je četverosporazum v posebni pogodbi zagotovil Rusiji posest Carigrada in Dardanel. V nadaljnjem pogovoru s sodrnikom je Miljukov izjavil, da je Rusija vojsko pričela pravzaprav samo radi Carigrada. Rusija pa po zasedenju Carigrada in Dardanel ne misli svojega težišča preložiti v Azijo, ker bi potem morala imeti na razpolago veliko brodogradbeno zemsko morju.

Italijansko bojišče.

Ob soški fronti in v Suganski dolini hudi artilerijski boji. Sovražnik obstreljuje Gorico in Renče. Naši vse italijanske napade na celi črti odbili. Splošni položaj ugoden.

Artilerijski boji na celi soški fronti.

Dne 7. julija so se na celi soški fronti razvili hudi artilerijski boji. Posebno hudo so Italijani obstreljevali tri naše točke: goriško in tolmínsko območje ter prostor pri Trziču.

Med Asiagom in Sugansko dolino.

Južno od Suganske doline in sicer na črti Cima Dieci—Monte Zebio italijanska armadna zbora št. 20 in 22 že več dni srdito napadata naše postojanke. Naši so vseh šest divizij odbili.

Na južnem Tirolskem stojimo izborni.

Vojaški strokovnjak polkovnik Repington piše v listu „Times“: Avstrijske čete so na južno-tirolski fronti v izbornem položaju. Pri skrajšanju svoje črte na italijanskih tleh niso izgubili Avstrijci ne enega vojaka. Sedaj so zavzeli izvanredno močne postojanke ter razpolagajo z mogočno artilerijo in potrebnim vojnimi gradivom.

LISTEK.

Večerna zvezda.

Spisal Gustav Strniša.

Božje solnce se je nekega toplega večera potapljalo v morje, ko sem sedel s starim, polblaznim ribičem na bregu. Morje je drhtelo koprnenja, ko je vsprejemalo zlato solnce v svoje naročje in njegovi valovi so skrivnostno šepetali.

Ribič mi je pa pripovedoval:

Imel sem sina, visokega mladeniča. Raven je bil kakor nov jadernik, vedno vesel in silno močan. Lase je imel kodraste, podobne morskim valčkom in svetle oči, podobne biserom v školjki bisernici.

Ljubil sem tega sina-jedinca bolj kakor zlato ribo, o kateri sanja marsikak ribič, da mu prinese srečo, če jo vjame. Vse sem mu bil, ne samo rednik, ampak tudi varuh in učitelj. Ker mu je mati kmalu umrla, ostal mi je deček edini spomin na kratko srečo, ki sem jo vžival z mlado ženo.

Razvil se je moj ljubljencek hitro v krepkega mladeniča in je z mano vred ali pa tudi sam vozil ob morskimi obali.

Nekega večera je odplul v lahnm čolnu po morju.

Zaman sem za njim klical, naj se vrne k bregu, ker sem, izkušen starec, slutil hudo uro. Ni se

hotel vrniti, ampak mi je kazal naprej po morju, koder je žarela v vsem svojem lesku zvezda-večernica in je plul dalje. Čakal sem ves v skrbeh. Moja slutnja se je uresničila, pričela se je huda ura.

Ni se vrnil in sem ga šel iskat.

Veslal sem po morju in sam sebi želel smrt, samo da bi rešil njega. Igralo se je vihravo morje z menoj in mojim čolnom, a pogoltniti me ni hotelo še. Lase sem si ruval v divjem obupu in plakal, ko sem iskal izgubljenca, pa vse zastonj.

V prevelikem obupu sem skočil v morje, toda morje me ni hotelo. Velik val me je vrgel na breg, kjer so me našli ljudje v nezvesti.

Zdaj pa me poslušajte in verjemite, kar vam bom povedal, kajti ljudje mi ne verjamejo in se smejejo meni starcu.

Komaj so me prenesli v postelj, se je povrnil — moj sin. Bil je popolnoma spremenjen. Oblečen je bil kakor kralj in me je povabil, da naj grem hitro z njim. Šel sem z njim in peljal me je k morju. Ob bregu naju je čakal zlat čoln brez vesel, pred njim je pa bilo vpreženih šest srebrnobelih labodov.

Vstopila sva v zlati čoln in naenkrat je izgnila zemlja izpred najinih oči. Pred menoj je postalo vse megleno. Ko sem se zavedel, sem bil že v veliki, svetli dvorani.

Tu je stal moj sin in poleg njega častitljiv starec, vladar morja: takoj za njima je pa vstopila tudi njegova hči.

Prijazno me je pozdravil starec in mi nazna-

nil, da je ta gospica nevesta mojega sina. Objela se sta mlada poročenca in pokleknila pred me, da sem ju blagoslovil.

Vprašal sem potem sina, kako se imenuje njegova blede, lepa nevesta. Začudil se je, da je ne poznam in mi je odgovoril:

„Poglej, oče, moja kraljeva nevesto! Ali ne vidiš na njenem čelu zvezde? To je ona zvezda, ki me je zapeljala na morje, moja nevesta je — Zvezda večera!“

Kmalu je bila poroka in svatovanje. Vse je bilo kraljevsko sijajno. Zaspal sem, silno truden, sam ne vem kdaj. Ko sem se vzbudil, sem ležal v svoji koči in poleg mene je sedela stara strežnica, sestričina moje ranjke žene.

Od tedaj moram iti večkrat na morje. Silno hrepenenje me vleče dalje in dalje. Parkrat se je že zgodilo, da sem za hip zopet videl svojega sina. A ljudje so zlobni in pravijo, da sem blazen, ker večkrat stojim v svojem čolnu sredi valov in gledam v daljave, ne da bi ganil z veslom. Takrat vedno vidim pred seboj svoje dete.

Obrisal si je starec solzo, ki mu je pritekla iz oči, podal mi svojo veliko, žuljavo desnico in odšel vpognjen v svojo koč.

Par dni potem sem čul, da je starec utonil. — Šel je bil s čolnom precej daleč na morje iskat ljubljencega sina, a zamislil se je, izpustil iz rok veslo, in zagreblil so ga valovi...

Francosko bojišče.

Na angleški fronti se vršijo zelo krvavi boji. Nemci se ob reki Somme in ob potoku Ancres z vso silo branijo in se le polagoma umikajo. Severno od Somme so Angleži dne 8. julija zavzeli vas Hardecourt. Pri mestu Peronne (vzhodno od mesta Amiens) ob Sommi so Francozi za nekaj kilometrov napredovali. Nizozemska in danska poročila pravijo, da imajo Francozi in Angleži ogromne izgube. Pred Verdunom nič novega.

Ob Sommi hušje kakor v peklu.

Očividec opisuje angleške artilerijske boje ob reki Sommi sledeče: Angleži so spravili na francosko bojišče ob reki Sommi tako ogromno množino največjih oblegovalnih in ladijskih topov, kakoršnje svetovna zgodovina sploh ne pozna. Bobneči angleški artilerijski ogenj je trajal brez presledka 7 dni in 7 noči in je bil še silovitejši kakor je bil nemški artilerijski ogenj na verdunske utrdbe, kamor so spravili Nemci 37 železniških vlakov natovorjenih z granatami. Na nemške postojanke ob reki Sommi je padla tako velika množina angleških granat, da je bilo vse ozemlje razorano in vsi nemški jarki zasuti, ali razstreljeni. Ponekod je bila nakupičena taka množina drobcev angleških granat, da so jih morali spravljati v jarke, ker bi bilo sicer otežkočeno prodiranje angleške infanterije. Angleški artilerijski ogenj je bil eno samo silno in oglušujoče gromenje. Več sto angleških vojakov je oglušilo in zblaznelo. Očividec pravi sklepno: Ogenj je bil tako silovit, da se je zemlja tresla in so se od zračnega pritiska krhale skale ob bregovih reke Somme. V peklu ne more biti huše, kakor je bilo tukaj.

V Angliji in Franciji ne mislijo na zimsko vojsko.

Švicarski in nizozemski listi pišejo, da je angleško-francoska ofenziva zadnji poskus Anglije in Francije, predreti nemško fronto in poriniti nemško armado iz Francije. Če bi se pa izjalovil še tudi ta poskus, bo vsakomur jasno, da ni v tej svetovni vojski nobenega pravega zmagovalca in nobenega premaganca. V Angliji in Franciji nihče ne misli, da bi trajala vojska še čez zimo in ne Angliji in tudi ne Franciji ne pride na misel, da bi se že sedaj začeli pripravljati na tretjo zimsko vojsko, ker sta prepričani, da bo pozno v jeseni prišlo do miru, ali vsaj do premirja.

Novi angleški vojni minister.

Za naslednika pri Orknejskih otokih s štabom vred vtonelega angleškega vojnega ministra lorda Kitchener je imenovan lord Georges, ki je nekaj časa poveljeval eni angleški armadni skupini na francoskem bojišču. O novem vojnem ministru gre glas, da je eden najboljših angleških generalov.

Turška bojišča.

Angleška in ruska poročila priznavajo, da so Turki na Kavkazu na obeh krilih pričeli z vspešno ofenzivo. Obe ruski skrajni krili so potisnili nazaj. Pri Kermansahu so prednje ruske postojanke v daljavi 27 milj potisnili v jugovzhodni smeri dalje nazaj. Pri Trapecuntu se vrše zadnje dni večji boji. Turki skušajo armado generala Lanciusa v okolici Trapecunta potisniti nazaj in tako dobiti to postojanko zopet nazaj.

Praporščaku Francu Pelcl,

padlemu dne 6. junija 1916 ob gori Lemerle v Italiji.

Kadarkoli blisne in vžge v mojo dušo iz nedežnega neba izkušnje in razočaranja, zagledam nje no dno. Naj si tudi takrat tiščim v brezdanji boli pesti ob čelo, naj se tudi onemoglo zvijam pod krutim udarcem usode — iz vseh teh temnih dni mi vidi duša vseblagoslavljačo zarjo, kot božjo moč prodirajočo v mrak. —

Prejel sem eno onih tisočev bledordečkastih kart, na njej par suhih besed, ki so mi pa šle kot da bi vdaril blisk do dna srca, se vžgal in razpalil: „Poročam Ti, da je nocoj pri naskoku na M. Lemerle padel praporščak Fr. Pelcl.“

Stisnil sem pesti in jih tiščal ob čelo, da bi si izpulil vse one misli, ki so blazno divjale brez smeri in imena, a zapelo me je vedno bolj in bolj. Pa — moj Bog, pa saj sva šele posedala po šolskih klopih dolga, dolga leta in pila iz neizčrpne vira modrosti — in tebe ni več? Pa saj je bilo šele kot včeraj, ko sva se razšla na pragu v življenje, s klobukom postrani in z nado v srcu, z nado, zaodstno za tri dolga življenja — in ti? Ah, da: nato sva se sešla, ko sva stopala v kosarno, še ovenčana od slovesa, ko

Črnogorski kralj v pokoju.

Črnogorski kralj prebiva sedaj s kraljico Mileno in s princesinjama Ksenijo in Vero v grajsčini Merignac. Ta grajsčina je pa v resnici le velika hiša, saj ima samo osem sob in med njimi le dve veliki. Pribočniki in sluge stanujejo v vasi. Kralj se muči največ na svojem vrtu, sicer pa piše svoje spomine, ki bodo izšli po njegovi smrti, dotlej pa se bodo hranili v Parizu. Kralj meni, da bodo ti njegovi spomini glavni vir za zgodovino Balkana v zadnjem polstoletju. Večkrat na teden pride iz Bordeauxa slikar, ki slika kraljev portret. Slika je namenjena za mestni muzej v Bordeauxu. Kralj ne sprejema drugih obiskov. Sploh poročajo, da se je 76letni kralj ves spremenil, in se zlasti boji, da ne bo več videl svoje Črnogore.

Pogodba med Rusijo in Japonsko.

V Petrogradu je bila dne 6. julija podpisana politična pogodba med Rusijo in Japonsko. Pogodbo sta podpisala ruski zunanji minister Sasonov in japonski veleposlanik na petrogradskem dvoru, Motono.

V prvi točki sklenjene pogodbe se določa medsebojna obveznost, da nobena obeh držav ne sme skleniti kakšne politične pogodbe ali obveznosti, ki bi bila v škodo drugi. Druga točka pogodbe pa vsebuje določbo, da se morata obe državi medsebojno podpirati in odrediti vse potrebno za slučaj, če bi kaka druga država hotela ogroževati japonske in ruske interese in pravice v vzhodni Aziji.

Sklenjena pogodba gotovo ne bo všeč Angliji, in še manj Združenim državam Severne Amerike, kajti ti dve državi si prisvajata veliko političnih in še več trgovinskih predpravil na Kitajskem in je ta spretna šahova poteza japonske politike, izrabljajoč rusko odvisnost od Japonske glede municije, porinila v stran ameriške in angleške trgovinske interese v vzhodni Aziji.

Iz Londona se poroča, da se je s podpisom rusko-japonske pogodbe preprečilo upanje Nemčije, da bi se Rusija odvrnila od četverosporazuma in se sklenil z njo kak posebej-mir.

Mirovna pogajanja v Haagu.

Pri razgovoru z več nizozemskimi poslanci in nekaterimi nizozemskimi diplomati so ti rekli: Splošno mnenje nizozemskih diplomatskih krogov je, da so sedanji napor Francozov pri Verdunu in napor Angležev zadnji veliki poskusi, povzročiti odločitev, in se bo koncem te ofenzive začelo mirovno posredovanje. Nizozemci mislijo, da se bodo mirovna pogajanja vršila v Haagu.

Politične vesti.

Korist države in naroda. Puljski „Hrv. List“ je priobčil članek, v katerem je opozarjal upravno komisijo Istre na različne deželne potrebe, ki nujno kličejo po pomoči. To so vprašanja vođe, šolstva, poljedelstva, živinoreje, cest, razmeščenja oblasti i. t. d. In to so stvari, ki jih ni smeli odlašati za čas po vojni, v kolikor se dajo rešiti že sedaj. Na koncu pa omenja puljski list, kako mu je neki prejšnji sličen članek skrčil svinčnik gospoda cenzorja ter pripominja: „Kaj hočete? Ko se piše o pokrajinskih ali „provincijalnih“ stvarih, človek postaja tudi sam

„provincijalec“ ter se ne razume na neke finosti in reda, kot se razumejo onih v glavnih mestih. Da se pravi bobu bob — to je na deželi povsem naravno, ali mislimo, da tudi v glavnem mestu ne bi smeli govoriti: popu bob, a bobu pop. Z druge strani moremo in smemo dihati tudi mi istrski Hrvati in sicer ravno kot taki. Bog ne daj, da bi se hoteli pregrešati proti pravili in redu. Ali, ko z dobrim namenom dišemo, govorimo, pevamo . . . kakor se borimo, naskakujemo in gremo v smrt na vseh bojiščih — — — prosimo vsaj toliko svobode, kolikor bo zažadostovalo, da se nas vidi, čuje in pozna. Mi zahtevamo in zastopamo samo korist države in svojega naroda, a uverjeni smo, da se na teh obalah eno pokriva z drugim!“ Dobro jo je pogodil puljski list: tu je bil vir vsemu zlu, vsem našim trpljenjem v minolih časih: da na izvestnih mestih niso hoteli razumeti, da se na tej zemlji tisto „eno“ pokriva z „drugim.“ „Hrvatski List“ je položil prst na rano.

Zadeva radi hrvatske zastave na Reki. List „Obzor“ je poročal, da je bil došel na Reki neki finančni stražnik na parobrod „Liko“, ki je pripeljal biskupa dr. Marušića, da zahteval od kapitana parobroda, Randića, da mu izroči zastavo kot zaplenjeno, ker da ni smel doploviti z njo v treško пристanišče. Kapitan Randić se je temu protivil. Zagrebške „Narodne Novine“ priobčujejo glede tega to-le sporočilo: Ker vsled odgođenja sabora interpelacija poslanca pl. Hreljanovića o zadevi hrvatske zastave na Reki ni mogla priti v razgovor in vlada ni mogla odgovoriti, se naznanja sledeče: Vlada se je na pristojnem mestu zainteresirala za ta slučaj in se je konstatiralo, da je obstojal slučaj v razgovoru med podrejenim organom finančne straže in kapitanom dotičnega parobroda. Finančni organ je dobil od kapitana tak odgovor, kakoršen pripada vsakomur, ki se vtika v reči, ki se njega ne tičejo. Obenem se izjavlja, da z merodajne strani se sploh ne namerava ničesar izpremeniti v dosedanjih praksah glede izvešanja hrvatske zastave ob potovanju hrvatskih dostojanstvenikov.

Oproščen obtožbe. „Naše Jedinstvo“ javlja, da je došla v Split iz Gradca brzojavka, ki naznanja, da je dr. Anton Tresić-Pavičić oproščen obtožbe veleizdajstva. Razprava je trajala 20 dni.

Nemško učiteljsko društvo mariborske okolice za podržavljenje ljudske šole. Pretečeni četrtek je imelo nemško učiteljsko društvo za mariborsko okolico zborovanje, na katerem se je med drugim tudi sklenilo storiti vse potrebne korake, da se naše ljudske šole podržavijo.

Spomenica nemške delavske stranke. Vodstvo nemške delavske stranke je odposlalo ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu spomenico, v kateri se med drugim naglašja, da je določitev nemškega jezika kot državnega jezika postala državna potreba.

Razpor v ogrski neodvisni stranki. Kot smo poročali, je v ogrski državni zbornici član opozicije grof Julij Andrassy dne 5. julija pozval grofa Tisza, ali je pripravljen voditelj opozicije trajno obveščati o važnih in tajnih zadevah. Tisza je izjavil, da hoče to storiti in sicer posebnemu zaupnemu odboru opozicijskih strank. Dne 7. julija se je v stanovanju predsednika neodvisne stranke, grofa Mihaela Karolyja, zbralo nekaj strankinih pristašev, da se pogovorijo glede nesporazumljenj, ki so nastala v ti stranki radi soudeležbe pri omenjenem zaupnem odboru. Grof Karoly je namreč izjavil, da odloži predsedstvo stranke, če se bo grofa Apponyja volilo v ta zaupni odbor. Grof Appony je pri posvetovanju izjavil, da radi različnih pomislekov, ki so jih izrazili ugledni strankini člani napram omenjenemu odboru, ne mara vstopiti v odbor in soglašja z mnenjem, da se tudi drugi člani ne dajo v istega voliti. To stori Appony zato, da se ohrani edinstvo v stranki. Grof Karoly pa je izjavil, da bo sodelovanje takih strankinih članov, ki v važnih vprašanjih niso enega mnenja, rodilo slabe sadove. Radi nastale needinosti v stranki je trdno sklenil, da odloži strankino predsedstvo in izstopi iz stranke. Poleg Karolyja je izsto-

iščem izrazov, tiščim pesti ob čelo in pulim trde, trde misli iz njega.

Ali je res, res vse zaman? Vse: tvoja solnčna mladost, tvoja svetla bodočnost, tvoji potrti stariši, vsi tvoji, ki te ljubijo, in zemljica tvoja od Slovenskih Goric? Vse zaman! Da ležiš ti, kras Slovenskih Goric, še tako bohotno obljubljačo ob pisanih gričih in vinogradih, divno brstečih na ožganih brdih, da pokimavaš ti, nagelj ob rožmarinu, še tako vabeče ob polzastrtih okencih — ne vrne se vam več, ne vrne . . . Oj, in ve dekleta po gostoljubnih hišicah, kot mnogotere, plele bodete zamanj zanj rožice po vrtovih . . . Šel je in se ne vrne, kot tovariši in učitelji pred in za njim . . . Iz neba je prišel visok ukaz in ga premestil. On, ki ptice pod nebom redi, Te je poklical in On sam ve zakaj. —

Kadarkoli pade kdo od nas, zagleda moja duša iz teh temnih dni na vzhodu veliko zarjo. In ko se zamakne moje duševno oko v to prikazen bodočnosti, ki spoznam: Zarja osvete nad bogokletim sovragom, osvete za kri in dom: zarja ljubezni njegovega spominu, njegovemu in tisočerm, kali velike, vseblagoslavljačo bodočnosti!

Tvoj bojni in mladostni tovariš.

pilo iz stranke več njegovih ožjih pristašev. Značilna je bila izjava, ki jo je podal grof Apponyi 'ekom razgovora v Karolyjevem stanovanju. Apponyi je rekel: „Jaz sem navdušen pristaš zveze z Nemčijo in sicer še bolj navdušen kot ministrski predsednik sam kajti od Nemčije smemo pričakovati okrepitev in razvoja Ogrske.“ Razpor v opoziciji je vzbudil po celi deželi veliko zanimanje. — Novejša poročila pravijo, da se bodo te dni zaupniki opozicijskih strank: Julij grof Andrassy, Albert grof Apponyi in Aladar grof Zichy posvetovali z grofom Tiszo o medsebojnem stiku v važnih političnih zadevah. Domneva se, da bodo imenovani trije opozicijski voditelji v bližnjem času od cesarja sprejeti v avdienci.

Posvetovanja v Budimpešti. V soboto, dne 8. julija, so dospeli avstrijski ministri in drugi zastopniki vlade v Budimpešto, kjer so se vršila skupna gospodarska posvetovanja z zastopniki ogrske vlade. Dne 15. julija se bodo posvetovanja zopet nadaljevala.

Mažarski, ne ogrski jezik! Berolinski list „Türmer“ je priobčil v julijski številki sledeče: V pruski državni zbornici je bil stavljen predlog, da se ustanovi na berolinskem vseučilišču stolica za ogrski jezik. V dotični vlogi, ki je dala povod za ta predlog, stoji med drugim tudi to-le: „Kako malo je vobče znano Nemcu o Ogrski.“ Ta očitek pa zadene v prvi vrsti povzročitelje dotične vloge, kajti v tej vlogi se zahteva, da se ustanovi na berolinskem vseučilišču stolica za „ogrski“ jezik, čeprav ni ogrskega jezika. Na Ogrskem se namreč govorijo različni jeziki, kot: mažarski, slovaški, srbski, hrvaški, slovenski, rumunski, italijanski in nemški jezik, toda ogrski jezik je pa popolnoma neznan. Zakaj se ne imenuje pravega imena? Očividno hočejo ustanoviti stolico za mažarski jezik. Ta predlog nima nobene praktične vrednosti. Kdo se pa bo učil jezika, katerega govori samo kakih 8—9 milijonov ljudi in vrh tega še v deželi, v kateri razume vsak olikan človek in vsak trgovec nemški jezik? Iz ravno istega vzroka nima tudi nobene vrednosti predlog ogrske vojnobratovske zveze, da se izmenjajo nemški in ogrski šolski otroci, da bi se lažje priučili obeh jezikov. Ta predlog nima za nemške otroke nobene vrednosti. A žalibog ne najde nemška uljudnost pri Ogrih nobenega razumevanja. Še le pred nedavnim so dobili vsi nemški časopisi na Ogrskem ukaz od ogrske vlade, da se ne smejo posluževati nemških imen mest: Hermannstadt, Kronstadt, Pressburg itd., marveč se smejo posluževati samo novih ogrskih mestnih označb, kot: Nagyszeben, Brassó, Pozsony itd. Vrh tega je profesor Beöthy v Budimpešti predlagal, da se naj tudi v prometu med Ogrsko in Nemčijo rabijo samo ogrske označbe imen ogrskih mest, kar je bilo dosedaj predpisano samo za uradni promet na Ogrskem.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti iz sombotelske škofije (ogrski Slovenci). Prestavljeni so č. gg.: Jožef Hauko, kaplan v Črensoveh, na Grad, Franc Falik, kaplan na Tünnišu, k Sv. Benediktu za administratorja, na njegovo mesto pride Koloman Kies, dosedaj administrator pri Sv. Benediktu; v Črensove pa pride za kaplana novomašnik Vincenc Kos.

Nov nuncij za Belgijo. Sv. Oče je imenoval monsignorja Ahille Locatellija, titularnega nadškofa v Tesaloniji, za apostolskega nuncija za Belgijo. — Locatelli je bil dosedaj nuncij v Argentini.

Bosanski Franjevec — učitelj na dvoru nadvojvode Leopolda Salvatorja. Franjevec fra. Avguš. Čičić, ki študira bogoslovje na dunajskem vseučilišču, podučuje hrvaški jezik štiri sinove nadvojvode Leopolda Salvatorja. Na dvor prihaja trikrat na teden popoldne.

Sienkiewicz odklonil Joffrejevo vabilo. Krakovski „Kuryer Codzienny“ poroča, da je bil francoski maršal Joffre povabil poljskega pisatelja Sienkiewicza, naj si pride ogledat francosko bojno fronto — a Sienkiewicz je vabilo odklonil.

Jubilej odličnega slovaškega voditelja. Dne 28. junija je praznoval predsednik slovaške narodne stranke odvetnik Matuš Dula svoj 70. rojstni dan. Vse svoje življenje je posvetil slovaškemu narodnemu delu; po smrti voditelja Pavla Mudrona je bil izvoljen za predsednika narodne stranke.

Hrvatsko žensko učiteljske v Pazinu — dobi lo pravico javnosti. Koncem meseca junija je došla v Pazin vest, da je tamkajšnje žensko učiteljske dobi lo pravico javnosti.

Junaške smrti je padel na laškem bojišču petošolec mariborske gimnazije Franc Knez, doma iz Sv. Jederte nad Laškim trgov. Bil je izvanredno pošten in marljiv dijak. Kot semeniščan je bil vsak dan pri sv. obhajilu. N. p. v m. l.

Padel je na bojišču proti Italijanom kadet St. Šket, sin rajnega nadučitelja v Podšredi in nečak č. g. Miloša Šket, župnika v Loku pri Zid. Mostu.

Poročnik Karl Kaiser, junak gore Monte Interrotto, član graške „Caroline.“ „Grazer Volksbl.“ z dne 6. julija piše: Poročilo avstro-ogrskega generalnega štaba z dne 3. t. m. poroča, da je poročnik Karl Kaiser v prostoru gore Monte Interrotto s patruljo c. kr. domobranskega pešpolka štev. 26, broje-

čo šest mož, z vspešnega podvzetja proti sovražnim strojnim puškam pripeljal s seboj 266 vjetih Italijanov, med njimi 4 častnike. Poročnik Kaiser je rodod Mariborčan. Absolviral je v Mariboru državno gimnazijo in nato obiskal graško vseučilišče, kjer je študiral pravoslovje ter je pristopil graškemu katoliškemu dijaškemu društvu „Carolina.“ Bil je od začetka vojske na bojišču in si je v boju na Doberdolu zaslužil srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda. Za posebno smel čin je bil v začetku tega leta predlagan za odlikovanje z veliko srebrno kolajno. Dijaško društvo „Carolina“ je prejelo celo vrsto brzojavnih čestitk k junškemu dejanju svojega aktivnega člana. Kaiserjev oče je zgodaj umrl, dočim še mati in sestra živita v Mariboru. Kaiser je vesele in šaljive narave. V krogu svojih zvezinih tovarišev je bil zelo priljubljen. Njegove šale in dovtipi so vedno skrbeli za veselo razpoloženje v študentski družbi.

Slovenische Kriegs- und Soldatenlieder. Narodne in umetne pesmi na nemško prestavil dr. Rudolf pl. Andrejka, dvorni tajnik v notranjem ministristvu. Izdala Katoliška tiskarna. O tem krasnem delu se izpregovorimo.

Hrvatje v bitki pri Kustozi. Zgodovina razdobja od viharnege leta 1848 pa do današnje najkrvaveje vseh vojen bo morala beležiti, da so ob vsakem krvavem dogodku na bojnih poljanah Italije reke hrvatske in slovenske krvi namakale italijansko zemljo v obrambo monarhije. Tako v letih 1848 in 1849, tako 1859, tako 1866 in tako sedaj! Zlasti se v bitki pri Kustozi dne 24. junija 1866 so na odličnem način sodelovali Hrvatje in Slovenci in imajo velik delež na sijajno izvojevanje zmagi. Hrvatje pa še posebej po svojih slavnih generalih. Najbolj sta se odlikovala Maročić in Rodič. Naj le izvestni „rati“ zahtevajo, kar hočejo, ali dejstva, ki so jih pisali sinovi avstrijskih slovanskih plemen na vsaki bojni poljani, in čini Račkekega, Jelačića, Maročića, Rodiča, Jovanoviča, Boročevića, Sarkotića, Kuzmanka — govorje svoj veliki govor o tem, kaj so in kaj pomenjajo slovanska plemena s svojo zvestobo in svojim junštvom za državo in jim pišejo spričevalo o opravičenosti njih zahteve, da se jim dajo vsi pogoji za njih bitno narodno življenje!

Državne sodišče proti svobodomislemcem. „Bonifatius-Korrespondenz“ (Zeitenwächter) št. 6 z dne 15. junija 1916 poroča: „Nemška svobodomiselná zveza za Češko v Gabloncu, ki je bila leta 1914 meseca novembra od češkega cesarskega namestništva razpuščena, se je pritožila na notranje ministristvo. Pa, ker je ministristvo to pritožbo zavrnilo, je rekurirala na državno sodišče. Obravnava se je vršila pod predsedstvom dr. Grabmayerja. Oblasti so navajale za povod razpuščenja sledeči vzrok: „Društvo je izdalo za leto 1915 „Freidenkerkalender“ in v tem koledarju je bilo zaplenjenih 16 mest.“ — Zastopnik dr. Bartoschek iz Prage je izvajal: Rokopis za koledar je bil izročen tiskarni že začetkom junija 1914, torej pred vojsko. Določen je bil samo za člane. Zaplenjen je bil, še predno je bilo mogoče razširjenje. Po § 24 društvenega zakona se more društvo razpuščiti le tedaj, če je sklenilo sklepe ali izdelalo odloke ki nasprotujejo zakonu. Koledar pa nikakor ne spada v področje kakih društvenih sklepov ali odlokov.“ Tudi ne more biti govora o prekoračenju društvenih določb in društvenega delokroga, ker se ni uveljlo postopanje proti posameznim sodelavcem koledarja. Zaplenjenih mest ni izdelal član društva, ampak so se privzela iz že tiskanih del. Koledar je bil namenjen le za člane, ki so vsi brezverci. Za to se ni bilo treba bati nobenega verskega ščuvanja ali vplivanja.“ — Zastopnik notranjega ministristva, ministerialni tajnik Ochsner, je odgovoril, da ima oblast pravico, tudi brez sodne razsodbe razpuščiti društvo, ako so dani pogoji. Svobodomiselná zveza je razširjala nevero in državi ne more biti vseeno, ako se brezvera, ki se po društvu goji, tako zelo širi, kakor kaže dejstvo.“

Razpuščeni občinski zastop. Cesarsko namestništvo je razpustilo občinski zastop občine Blanca pri Brežicah in je poverilo vodstvo občine občinskemu odborniku Jožefu Robek.

Draginjske doklade za vpokojeno učiteljsvo. Štajerski deželni odbor je tudi letos določil draginjske doklade za tiste ljudskošolske učitelje in učiteljice, ki so pred 1. majem leta 1914 stopile v pokoj. Te draginjske doklade so določene v tisti množini in pod tistimi določbami, kakor v lanskem letu.

Gospodarske novice.

Zasega jaje v mariborskem okraju. Cesarsko namestništvo je dne 4. julija sporazumno s c. in kr. vojaško intendanco določilo, da se vse zaloge svežih in konserviranih jaje iz političnega okraja Maribor zahtevajo (zasežejo) za potrebe vojaštva, vojaških zdravstvenih zavodov in mesta Maribor. Od zahteve so edino izvzete one zaloge jaje, ki so potrebne v preskrbo domačega prebivalstva. Jajca se smejo od-

slej prodajati edino nakupovalcem, ki jih bo naznačilo okrajno glavarstvo. Za pošiljanje jaje po železnici je potrebna prevozna poverilnica, ki je izda okrajno glavarstvo. Kedaj stopi zasega jaje v veljavo, v uradnih razglasih ni navedeno.

Sladkor za zboljšanje vina in napravo petijota. Trgovsko ministristvo je v soglasju s poljedelskim in ostalimi udeleženi ministristvu dne 30. maja 1916 državni zakon štev. 158) odredilo, da dobijo vinogradniki za zboljšanje vina ali napravo petijota potrebne množine obdačenega sladkorja. Sladkor se mora naročiti pri dunajski sladkorni centrali, prošnja mora potrditi državni kletarski nadzornik. Slovenskoštajerski vinogradniki, ki hočejo jeseni svoja vina zboljšati, naj vložijo prošnje na državnega kletarskega nadzornika g. Riharda Petrovan v Mariboru (okrajno glavarstvo).

Stanje vinogradov in sadovnjakov na Slovenskem Štajerskem. Po soglasnih poročilih iz Slovenske Štajerske je stanje vinske trte na Slovenskem Štajerskem zelo povoljno, izvzemši kraje, ki so bili vsled toče prizadeti. Ken je pa deževno vreme v mesu juniju precej pospeševalo peronosporo in ker tudi bakrene galice ni dobiti v zadostni množini, bi bilo za sedaj prezgodaj izreči sodbo o tem, kak bo nadaljni razvoj naših vinogradov. Jabolk bo v Dravski in Savinjski dolini precej veliko, po drugod nekoliko manj. Hruške so v Posavju dobro obrodile. Sliv bo letos v Dravski dolini malo, po drugod skoraj nič. Bresk bo v Dravski in Savinjski dolini še precej, po drugod malo. Orehev bo v Dravski, v Savinjski dolini in v Posavju precej veliko, po drugod nič, na Srednjem Štajerskem celo nič. Vobče bo letos na Slovenskem Štajerskem razmeroma malo sadja, ker je spomladanski mraz našemu sadnemu drevju silno škodoval. Iz Slovenske Štajerske se letos ne bo izvaževalo veliko sadja, toda za domačo rabo ga bo dovolj.

Pridobinski davek za leto 1916. Izšla je nova cesarska naredba, ki določa, da bo letos odmerjen in predpisan pridobinski davek radi vsled vojske povzročenih sprememb glede gospodarskih in pridobinskih razmer samo za leto 1916 in ne za daljšo dobo. Nadalje določa cesarska naredba, da se obratom in industrijskim podjetjem, ki so vsled vojske morali ustaviti svoj obrat, ne odmeri kontingentirnega davka.

Razne novice

Tele je gnil z drugo govedo vred k napajališču v Metulah pri Ložu na Kranjskem 15letni Andrej Šeraj. Tele je imel na verigi, katero si je ovil okoli telesa. Tele pa se je splašilo in vleklo dečka za seboj. Dobil je take poškodbe, da je kmalu na to umrl.

Cvetlice za Ameriko. Pred sedanjo vojno so Amerikanci naročali in dobivali cvetlice iz južne Italije in iz Francoske. Ker v Ameriki, kakor znano, ob vsaki priliki v zelo veliki meri uporabljajo cvetlično okrasje, se je razvila med južno Francosko, Italijo in Ameriko zelo živahna trgovina s cvetlicami. Francoski in italijanski cvetličarji so pošiljali svoje blago v Ameriko na posebnih ladjah, kjer je bilo dobro poskrbljeno, da cvetlice ne ovane med potjo. Zaradi vojne je seveda prenehala ta trgovina. Amerikanski trgovci s cvetlicami so zato poizkušali s cvetličnimi nasadi v južnih državah in ti poizkusi so se izborno obnesli, tako da Amerika tudi po vojni ne bo potrebovala več inozemskega cvetja, ker ga bo pridelovala na lastnih tleh. Če se pomisli, da se je iz Francoske in Italije uvažalo v Ameriko vsako leto za kakih 150 milijonov cvetlic, se vidi, da boste Italija in Francoska imeli zaradi tega preobrata znatno škodo.

Dopisi.

Maribor. Poročnik 5. polka dragoncev H. Verderber, sin tukajšnjega l. drž. pravdnika, je bil odlikovan s cesarskim pohvalnim priznanjem.

Sv. Anton v Slov. gor. Nova sv. maša č. g. Franca Satler se bo vršila v nedeljo, dne 23. julija, in ne dne 16. julija, kakor je bilo poprej naznanjeno.

Vransko. Tukajšnji orožniki so prijeli židovskega sleparskega agenta Roberta Gold in Sam. Rauch, ki sta osleparila na različni način in z raznimi naročili tukajšnje prebivalstvo. Naročevala sta razne podobe, fotografije itd. pri dunajskih tvrdkah, sprejemala za naročila od ljudi denar, toda nihče ni dobil naročenega blaga. Delala sta izborno kupčijo in še imata razven tega več drugih hudodelstev na vesti. Pozor pred brezvestnimi agenti!

Naročevanje samo pondeljkeve „Straže“. Kdor hoče imeti „Stražo“ samo v pondeljek, si isto kakor dozdej, lahko naroči posebej. Naročnina se pošlje po poštni nakaznici na naslov: Upravištvo Pondeljkeve Straže v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je nov ali star naročnik, da ne bo pomot. Sama Pondeljkeva Straža stane za celo leto K 3'20; za pol leta K 1'60; za četrt leta 90 vin.